

Social kapital

- belyst i den nordjyske sundhedsprofil:

”Hvordan står det til med sundheden i Nordjylland? ”

Jane Pedersen

Specialkonsulent

Region Nordjylland

REGION NORDJYLLAND

Gennem oplæget belyses følgende

1. Sundhedsprofiler i Nordjylland

- - det bagvedliggende sundhedsbegreb

2. Social kapital:

- hvad er det?
- hvorfor er det interessant?
- hvad viser sundhedsprofilen i Nordjylland?
- hvordan arbejdes der med videre med dette i Nordjylland?

Den nordjyske sundhedsprofil – bygger på HEPRO modellen.

- HEPRO modellen er udviklet i et internationalt samarbejde via et EU- støttet Interreg. III B. projekt i perioden 2005 – 2007.
- 36 partnere deltog – fordelt på Polen, Finland, Sverige Norge, Danmark, Estland, Letland og Litauen – herunder kommuner, regioner og forskningsinstitutioner.

Danske partnere i HEPRO – projektet.

- Holbæk Kommune
- Vejle Kommune
- Sønderborg Kommune
- Brønderslev Kommune
- Region Nordjylland
- Sund By Netværket
- Statens Institut for folkesundhed

Baggrunden for HEPRO projektet

- Store sundhedsmæssige udfordringer generelt
- Erkendelse af at disse udfordringer ikke kan løses af en sektor alene, der må tænkes tværsektorielt og på tværs af landegrænser.
- Erkendelse af at det ikke er nok at tænke på traditionelle risikofaktorer.

De overordnede mål for HEPRO-projektet

- At fremme sundheden for alle samfund og borgere, som lever, arbejder og udfolder sig i Østersøområdet.
- At bidrage til at sætte folkesundhed øverst på den politiske dagsorden, både regionalt og lokalt i Østersøområdet.
- At samarbejde med politiske beslutningstagere om at udvikle en rumlig sundhedspolitik som fremmer folkesundheden.

Vigtigste målsætninger:

- At indtænke sundhedsspørgsmål i al planlægning og udvikling.
- At gennemføre en undersøgelse af befolkningernes sundhedstilstand, med data der kan bruges på tværs af landegrænserne.
- At vise hvordan sundhedsprofiler bruges som grundlag for en bæredygtig sundhedspolitik, lokalt og regionalt.

Det ”rumlige” sundhedsbegreb

Bygger på WHO´s velkendte sundhedsbegreb som siger at:

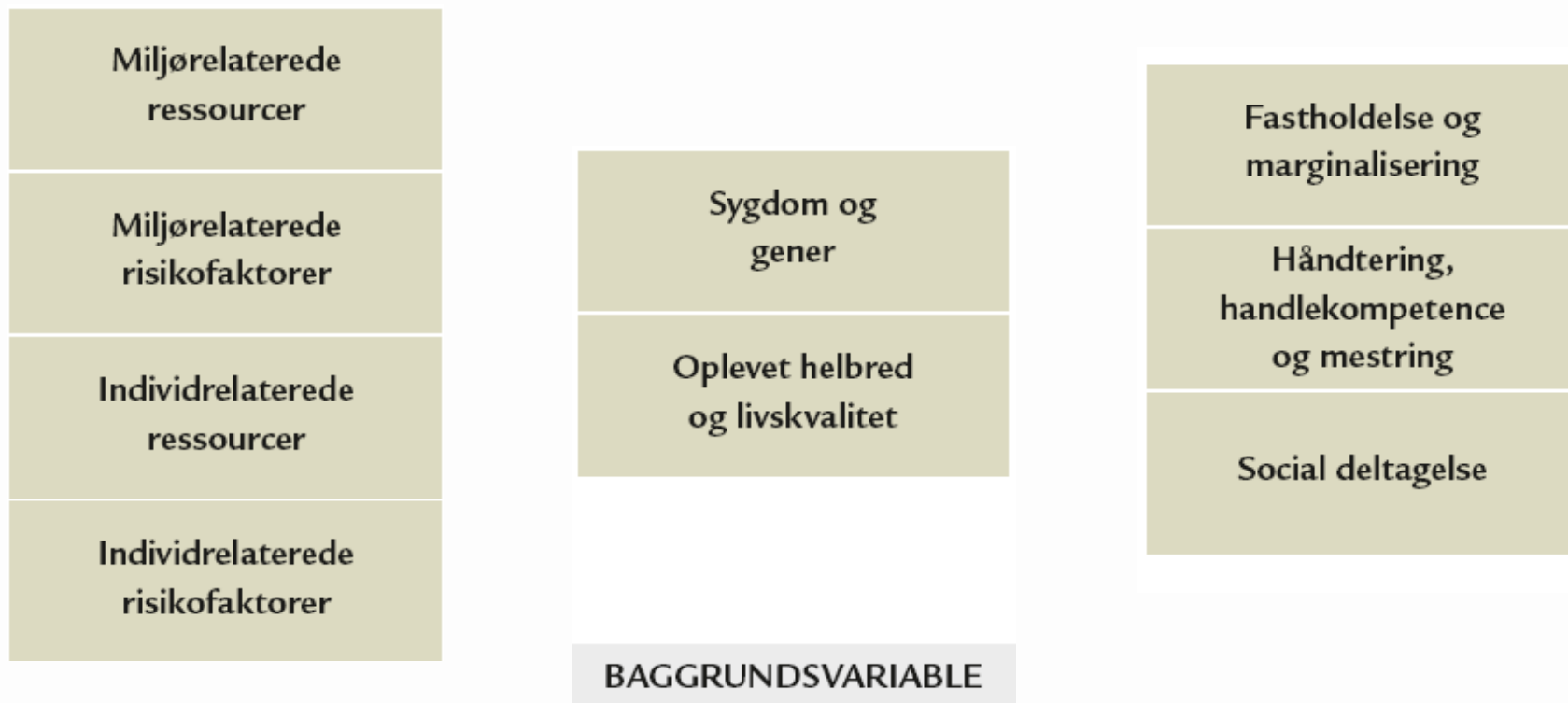
” Sundhed handler ikke kun om fravær af sygdom, men er også et spørgsmål om fysisk, psykisk og socialt velvære”

Det ”rumlige” sundhedsbegreb breder dette ud til at omfatte:

”Sundheden påvirkes også af den mellem menneskelige kontakt, den generelle tillid og tryghed i befolkningen samt af samfundets og lokalsamfundets rammer og muligheder.”

Elementerne i HEPRO - spørgeskemaet

Spørgeskemaets elementer:

Ressourcer, miljø

- Lokalsamfundets serviceydelser
- Lokalsamfundets sociale miljø
- Tilknytning til lokalsamfundet

Belastning og risikofaktorer, miljø

- Fysisk arbejdsmiljø
- Psykosocialt arbejdsmiljø
- Vold og hærværk i lokalområdet
- Lokal forurening

Ressourcer, individ

- Forandringsparathed
- Indtag af frugt og grønt
- Fysisk aktivitet
- Social netværk

Belastning og risikofaktorer, individ

- Overvægt
- Daglig rygning
- Overskridelse af genstandsgrænser
- Fysisk inaktivitet

Helbred, sygdom og gener

- Sygdomsliste
- Langvarig sygdom
- Personlig velbefindende og funktion

Oplevet helbred og livskvalitet

- Selvvurderet helbred
- Fysisk og psykisk trivsel
- Stress

Fastholdelse og marginalisering

- Varige aktivitetsbegrænsninger
- Sygefravær
- Hæmmet af sygdom

Håndtering, handlekompetence og mestring

- Forandringsparathed
- Vitalitet
- Håndtering af kontrol og krav
- Brug af læge
- Brug af smertestillende medicin

Social deltagelse

- Deltagelse i foreningsliv
- Lokalområdets muligheder
- Gensidig tillid og tryghed
- Tillid til samfundet

Sundhedsprofilundersøgelse i Nordjylland i 2007. Hvordan står det til med sundheden i Nordjylland?

- 23.491 adspurgte borgere i alderen 16 – 79 år.
- 2.225 i hver kommune – minimum 1.000 svar pr. kommune.
- 11.497 respondenter / svarprocent på 48,9 % varierende fra 44,2 til 53,8 %
- Analyseinstituttet TNS Gallup stod for det praktiske omkring udsendelse og indhentning af skemaer.
- Statens Institut for Folkesundhed stod for databearbejdningen.

11 kommunale sundhedsprofiler

SÅDAN STÅR DET TIL I JAMMERBUGT KOMMUNE

Søren Dage Andersen
Deputat, Jammerbugt Kommune

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

4

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

Den kommunale sundhedsprofil er et dokument, der beskriver den sundhedspolitiske strategi og de tiltag, der er på vej til at styrke borgernes sundhed og livskvalitet. Det er et vigtigt dokument for borgere og politikere i kommunen, og det er også et vigtigt dokument for borgere og politikere i regionen.

Hvad viser de Nordjyske data?

- Vi har de samme udfordringer i Nordjylland som andre steder med livsstil, kroniske sygdomme og social ulighed i sundhed.
- Stikprøverne meget overordnede, vi har data på regionalt og kommunalt niveau men ikke på lokalsamfundsniveau.
- Unikke oplysninger om befolkningen for så vidt angår den sociale sammenhængskraft, social kapital, social deltagelse m.v.

Hvad er Social kapital?

Karakteristiske træk ved en organisation eller et lokalsamfund som f.eks. **netværk, normer og tillid**, der fremmer koordinering og samarbejde til det fælles bedste”

Kilde. Putnam, Robert D. (1995)

Forskellige former for social kapital:

Bonding: relationer der binder en gruppe sammen

Bridging: relationer der forbinder grupper med hinanden

Linking: relationer mellem forskellige lag i samfundet

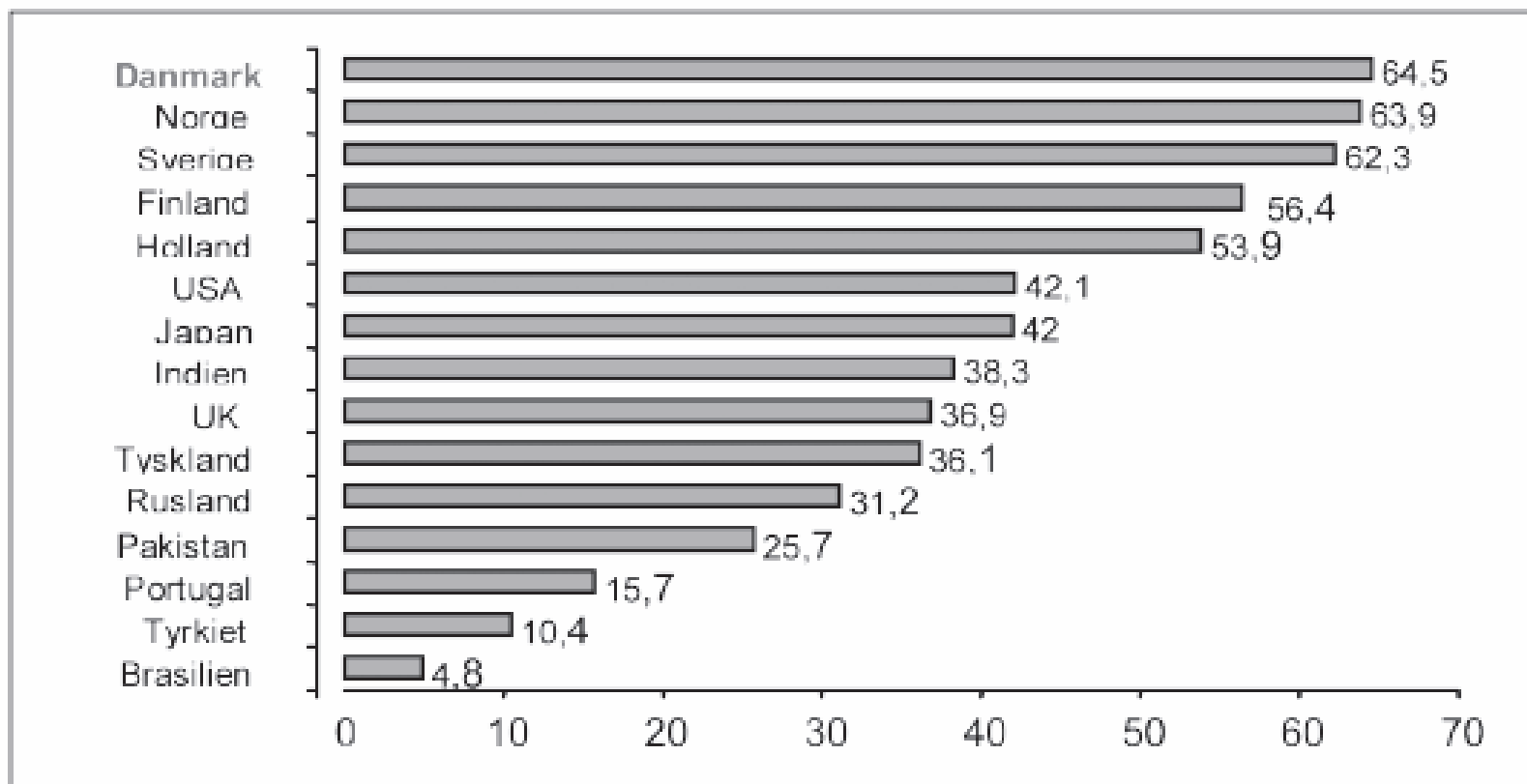
Hvad er social kapital?

- Et aspekt ved en social struktur
 - Noget der faciliterer handling
 - Social kapital ligger i relationerne mellem mennesker
-
- Social kapital er en ressource, hvis input faciliterer produktionen af et gode.
 - Social kapital fokuserer på regioner eller landes "beholdning" af social kapital. Områder med meget social kapital ses at være mere velfungerende – både økonomisk, socialt, politisk, kulturelt

Hvordan måler vi social kapital på forskellige niveauer?

- Klassiske indikatorer:
 - Socialt netværk
 - Støtte fra netværk
 - Lokal tilknytning / deltagelse
 - Tillid til andre mennesker
 - Tillid til institutioner / myndigheder
 - Tillid til politikere.

Tillid i Danmark

Analyser i relation til social kapital i Region Nordjylland

- De nordjyske data tyder på, at der kan være en sammenhæng mellem social tillid og eks.:
- Selvvurderet helbred
- Sygelighed
- Stress
- Brug af sundhedsvæsenets ydelser – lægebesøg og medicinforbrug.
- Tilknytning til lokalområdet
- Brug af idrætsfaciliteter

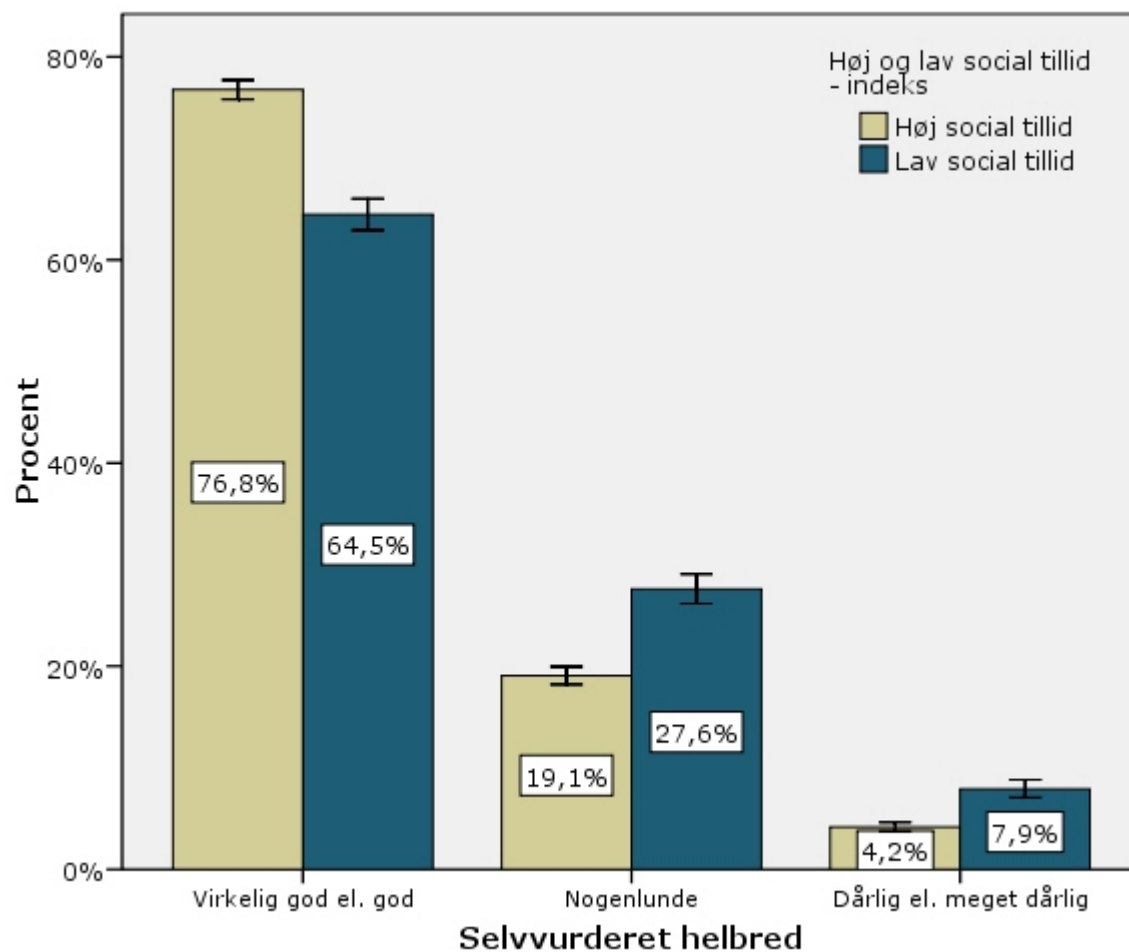
Social tillid - indeks

34. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? (Sæt ét kryds i hver vandret linje)

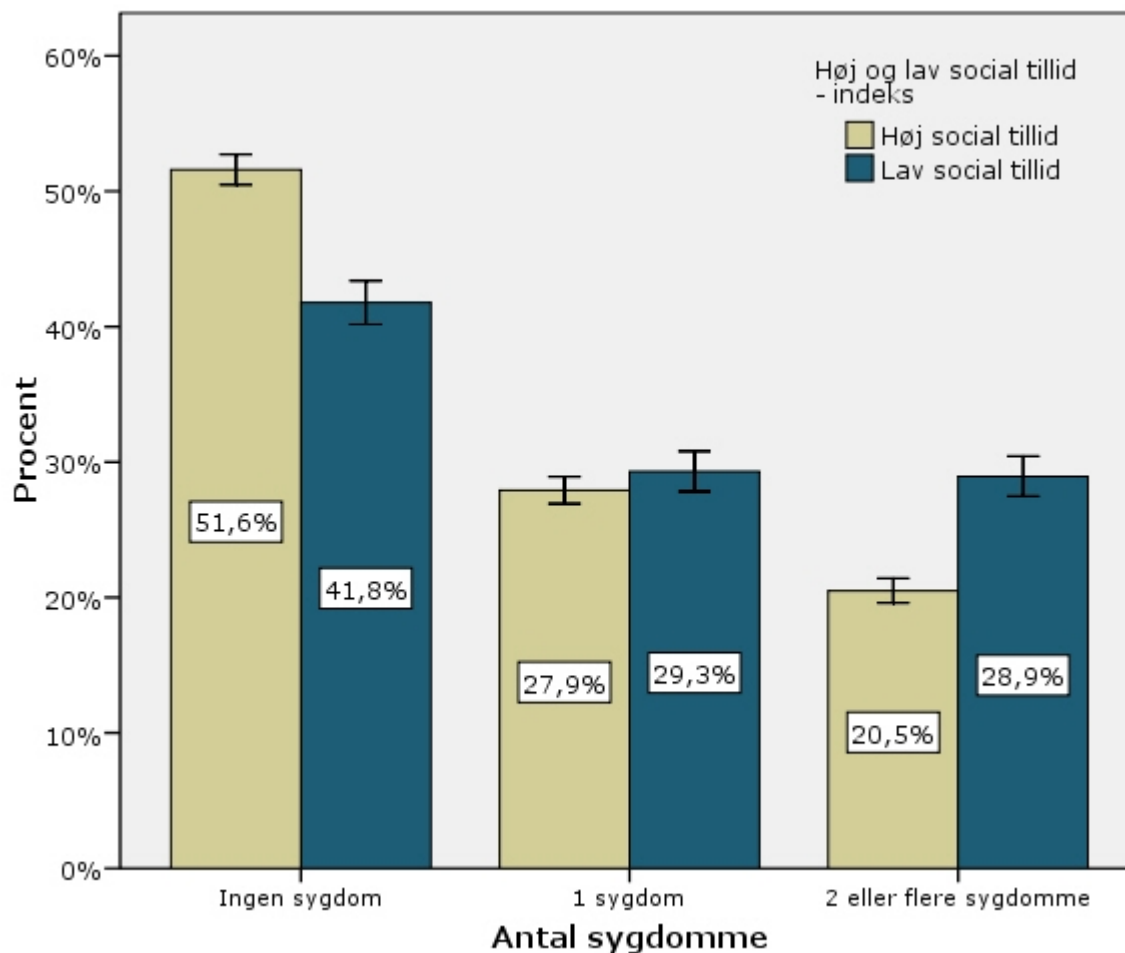
Helt uenig	Uenig	Enig	Meget enig	Ved ikke
------------	-------	------	------------	----------

De fleste mennesker ville udnytte dig, hvis de fik chancen.	67.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
De fleste mennesker forsøger for det meste at være retfærdige	68.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Man kan stole på de fleste mennesker	69.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Man kan ikke være forsigtig nok, når man har med andre mennesker at gøre	70.	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

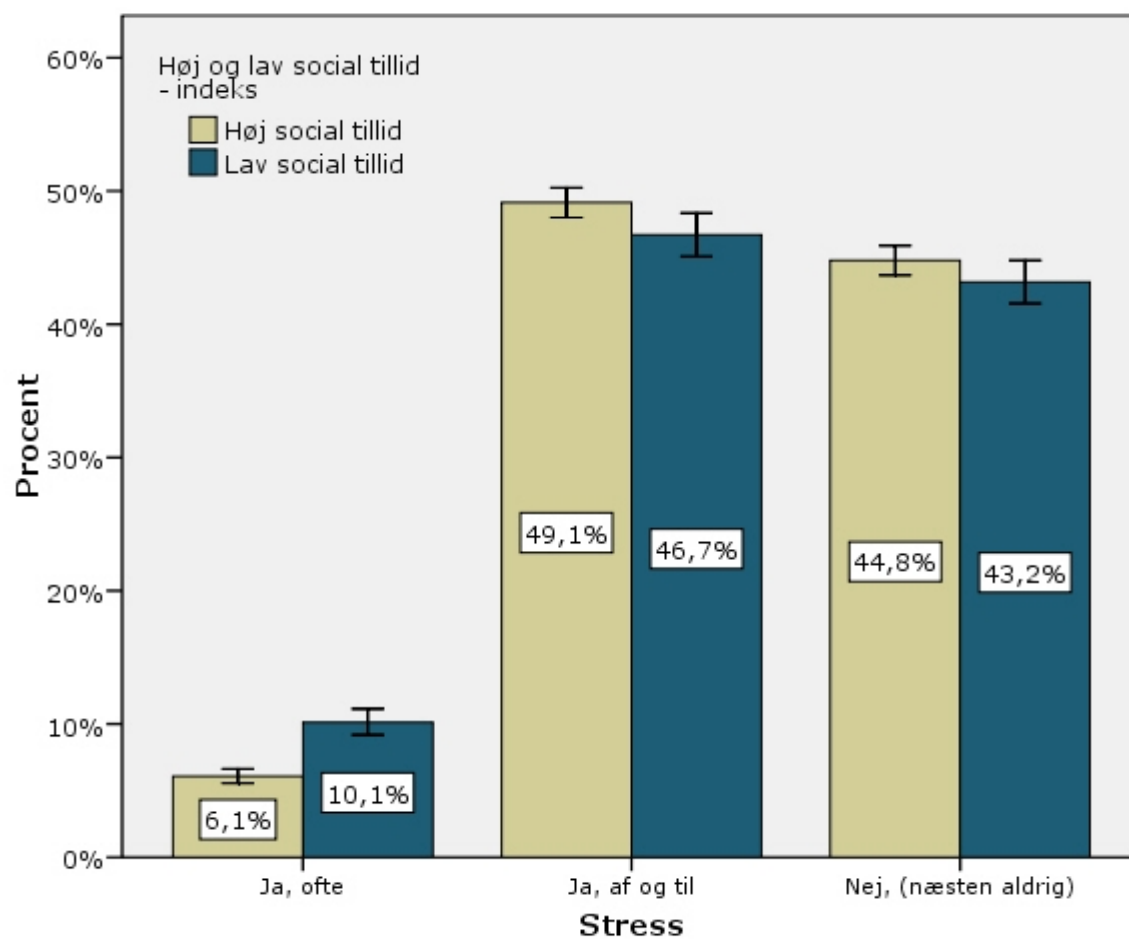
Social tillid og selvurderet helbred

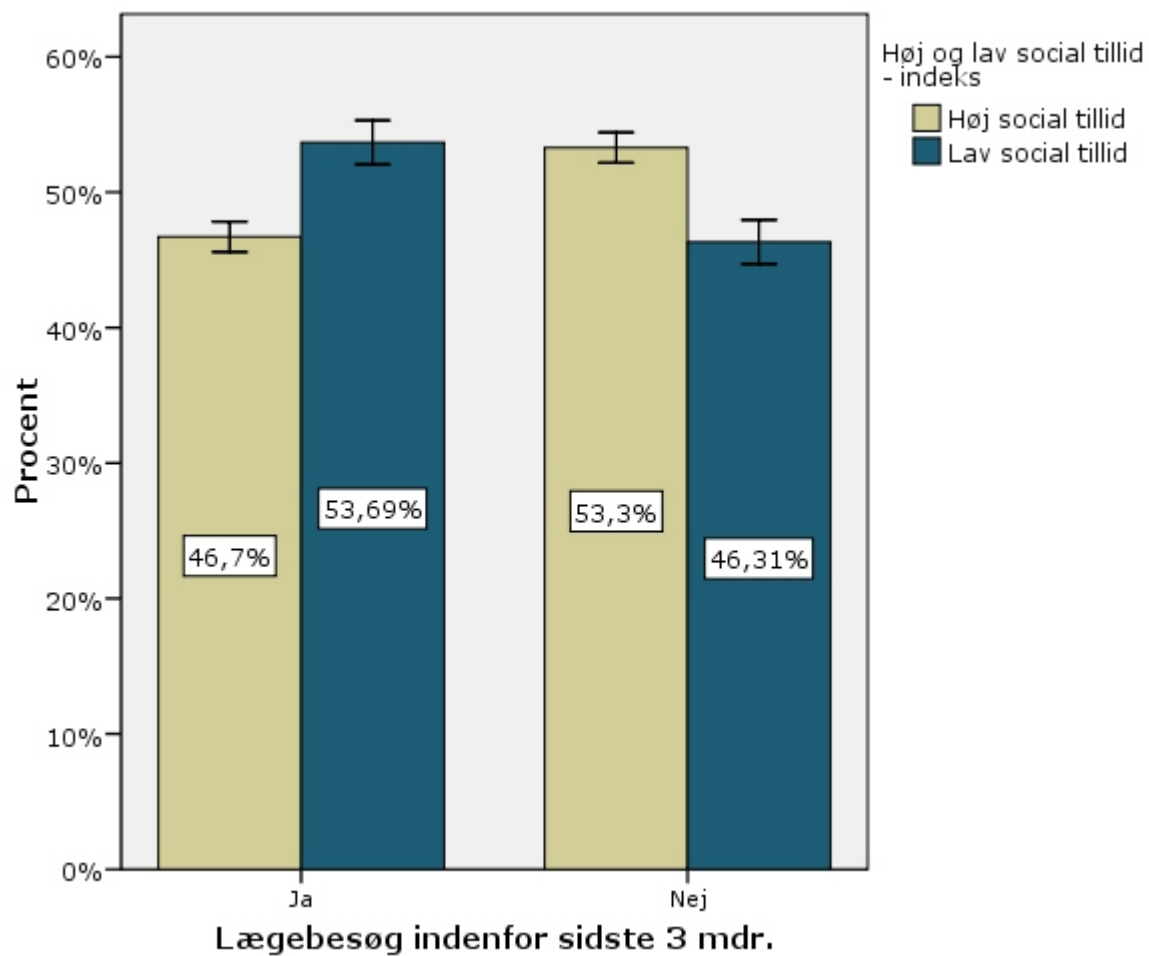
Social tillid og antal af sygdomme

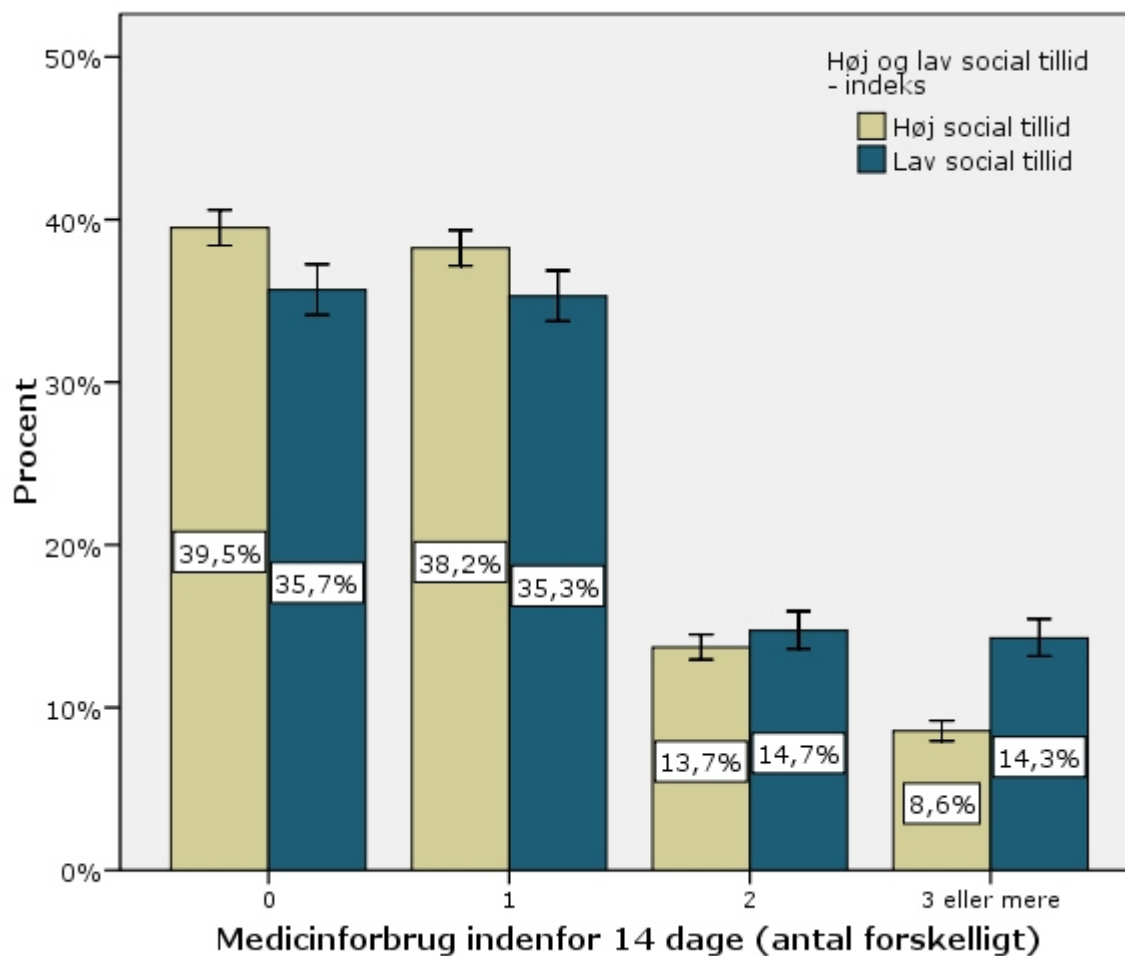
Social tillid og stress

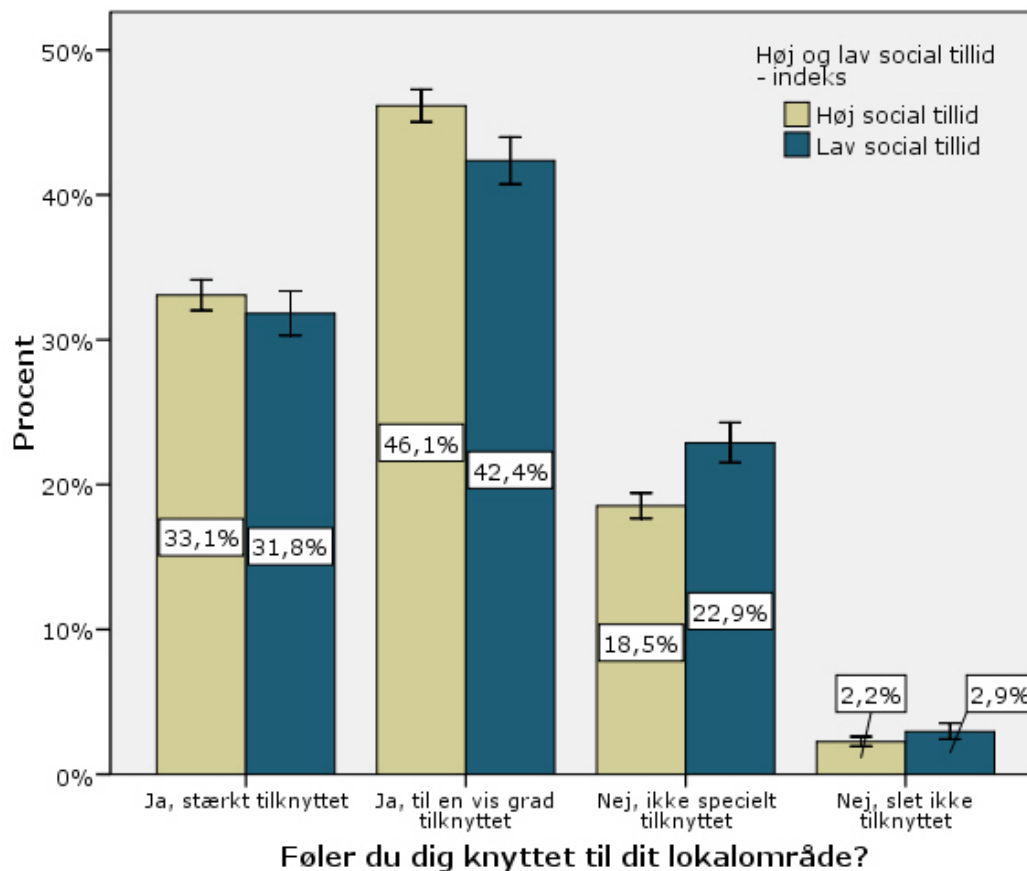
Social tillid og brug af læge

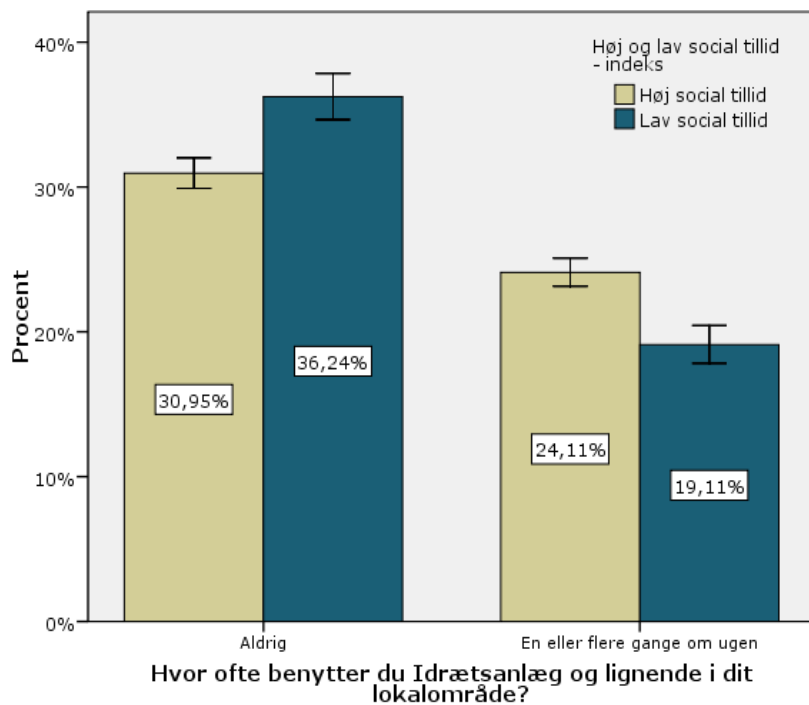
Social tillid og medicinforbrug

Social tillid og tilknytning til lokalområde

Social tillid og brug af eks. idrætsfaciliteter.

Vi har brug for mere viden for at forklare årsagssammenhænge og dermed udvikle nye metoder i folkesundhedsarbejdet.

Vi vil gerne opnå en forståelse af:

- ”Hvordan sociale netværk, engagement og tillid, som er vigtige faktorer for et samfunds sammenhængskraft, har indflydelse på menneskers sundhed og velvære.
- ” Hvordan forholdet er mellem menneskers sundhed / sygelighed og selvopfattede helbred og forfatningen af de sociale/lokale netværk de omgiver sig med”

Forskningsprojektet – et samarbejdsprojekt mellem Aalborg Universitet, 3 kommuner og regionen.

- Hvilke sammenhænge findes der mellem social kapital og sundhed?
- Hvilke lokale forskelle er der i Nordjylland?
- Kan visse særligt sundhedsmæssigt udsatte – eller velfungerende grupper udskilles?
- Hvilken indflydelse har folks inkorporerede normer og værdier om sundhed på, hvordan en sundhedsindsats virker på dem?
- Hvordan kan man fremme social kapital?

Udfordringen

- Social kapital optikken udfordrer den traditionelle individorienterede tilgang til folkesundhedsarbejdet, og flytter fokus til de kontekster der påvirker individets sundhedsadfærd, som eks:
 - Social støtte
 - Tryghed
 - Netværk
 - Deltagelse i lokalsamfundet.